

Jak se stát profesionálním překladatelem?

Po dosažení určité úrovně znalostí cizího jazyka mají mnozí studenti zájem stát se překladatelem.

Když kontaktují překladatelské firmy, jsou ale často odmítnuti. Proč tomu tak je? Jaké požadavky na překladatele agentury mají? Svůj názor sděluje Ing. Zbyněk Zelenka, generální ředitel společnosti ZELENAKA, která se překladatelstvím zabývá již 19 let. »Požadavků na začínajícího překladatele je opravdu mnoho, zmíním jen ty nejdůležitější. Např. formální vzdělání. Překladatel by měl mít vysokoškolské vzdělání. Výjimečně sice existují kvalitní překladatelé bez vysoké školy, ale musejí za se splňovat vyšší požadavky na překladatelskou praxi (viz norma ČSN EN 15038).

Pouze vysoká škola se zaměřením na překladatelství ale nestačí. Po jejím ukončení jsou zkušenosti s konkrétními obory obvykle malé. To bývá základním problémem, protože překlad běžného (tj. ne odborného) textu je žádán málokdy. Nebude-li překladatel odborníkem na konkrétní problematiku, např. na elektrotechniku, informační technologie, ortopedii, metalurgii, stavebnictví či jakýkoliv jiný konkrétní obor, těžko může očekávat, že se stane žádaným překladatelem.

Existují dvě hlavní cesty, jak dosáhnout současně kvalitních znalostí jazyka i znalostí odborných:

První možností je stát se nejprve odborníkem na danou problematiku. To znamená vystudovat vysokou školu se zaměřením na určitý obor (např. stát se strojním inženýrem), mít praxi v tomto oboru, a přitom studovat daný jazyk. Tato cesta se zdá být z hlediska dosažení odborných i jazykových znalostí nejlepší, protože zájemem studenta byla nejen odborná specializace, ale i jazyk. Inženýr s dobrou znalostí světových jazyků se stane uznávaným odborníkem snadněji.

Druhou možností je vystudovat nejprve příslušnou lingvisticky zaměřenou vysokou školu a teprve potom se zaměřit na odbornou specializaci, např. na právo, marketing, automobilový průmysl či cokoliv jiného. A to je ten problém. Jestliže někoho zajímala lingvistika všeobecně, nepředpokládá se, že by ho také od počátku zajímala např. problematika odpadních vod nebo koželužství, natož aby byl v daném oboru uznávaným specialistou.

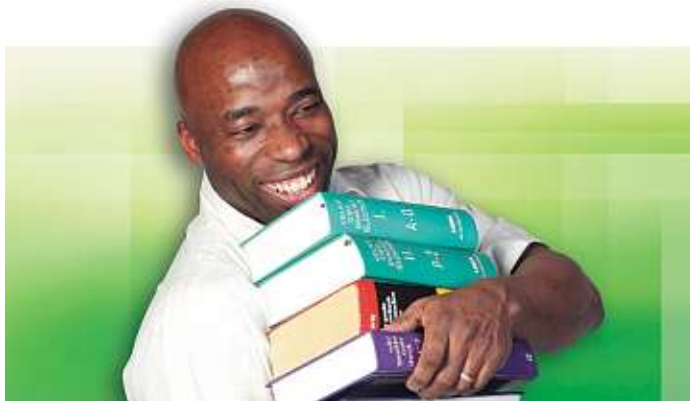
Obě tyto cesty jsou možné, ale každá z nich má své výhody i nevýhody. Cíl je však jen jeden, stát se odborníkem na určitou problematiku, a přitom být vynikajícím lingvistou.

Kromě toho je třeba být komunikativní, být agentuře stále k dispozici, mít rychlé připojení na internet a především – umět používat moderní softwarové nástroje (nejnovější elektronické slovníky nebo software pro překladatele, jako je např. SDL Trados). »

inzerce

zelenka

překlady | tlumočení | jazykové kurzy

— Překlady

— Lokalizace

— Tlumočení

— Jazykové kurzy

— Translation

— Localization

— Interpreting

— Language courses

www.zelenka.cz

Učte se od držitelů doktorátů

Z HARVARDU,
YALE
A STANFORDU.

Učte se od nositele

NOBELOVY
CENY.

Učte se na Anglo-americké vysoké škole

Anglo-americká vysoká škola
Anglo-American University

www.aauni.edu

Pouze kombinace těchto znalostí, schopností a technického vybavení může vést k profesionálnímu překládání. Jestliže si uchazeč vybere např. naši společnost, musí počítat s tím, že mu bude během přijímací procedury položeno mnoho otázek. Některé z nich jsou všeobecné, další se týkají vzdělání, technického vybavení, jazykových schopností a na závěr jsou požadovány např. reference. A ty bývají často kamenem úrazu překladatelů – začátečníků.

„Jak mohu mít nějaké reference, když právě začínám?“ říkají zájemci. Je jasné, že začátečník nemá praxi ani reference od zákazníků. Pokud je ale o svých kvalitách přesvědčen, může zpočátku nabídnout např. nižší cenu, aby agentura mohla provést navíc příslušné korektury. A jestliže se ukáže, že jeho překlady jsou opravdu kvalitní, sazby se mohou brzy zvýšit na úroveň profesionálů – i bez referencí!

Druhou možností je začít pracovat se zákazníky, kteří nemají tak vysoké požadavky.

Cílový jazyk (tj. ten, do kterého se překládá) by měl být rodným jazykem uchazeče. Nutná je znalost nejen gramatiky, ale i stylistiky. Jazykový cit pro stylistiku totiž každý člověk nemá, i když svůj rodný jazyk ovládá gramaticky perfektně. Přeložený text se musí mnohdy přestylizovat, aby byl pro cílového čtenáře pochopitelný a čtivý. A k tomu je nutné mít jazykový cit. Mnohdy se musí také pracovat se zdrojovým textem, který obsahuje chyby, a vytvořit z něj perfektní překlad stylisticky upravený pro cílového čtenáře.

Velmi záleží také na tom, zda uchazečem nabízená jazyková kombinace a obor jsou v danou dobu požadovány od zákazníků. Bude-li uchazeč nabízet např. pouze znalost trestního práva v kombinaci mandarínská čínština a japonština, těžko mu budeme moci pravidelně zadávat práci.

Čím speciálnější je odbornost a čím neobvyklejší je kombinace jazyků, tím menší je šance získat práci. Takový specialista musí své schopnosti nabídnout mnoha překladatelským agenturám, aby dosáhl svého uplatnění. Pokud ale bude mít znalosti „žádaných“ oborů v obvyklých jazykových kombinacích (např. angličtina – čeština), potom si může být téměř jist, že bude mít dostatek práce.

A na závěr snad ještě jedna důležitá dovednost. Předpokládá se, že profesionální překladatel píše rychle. Pomalost může být problémem, protože termíny odevzdávání práce jsou velmi často „šibeniční“.

Společnost ZELENKA, stejně jako ostatní poskytovatelé překladatelských služeb, neustále vyhledávají překladatele a zdokonalují své personální databáze. Jejich dodavatelé ale musejí nabízet opravdu velmi vysokou kvalitu své práce. ■

rkp

Jste studenty života?

Lidé mnohdy věří, že učení je určitou životní fází. Nejdříve jste studentem, a jakmile školu dokončíte, vstoupíte do pracovního světa a univerzitu necháte za zády.

Takže kdybyste se zeptali někoho, kdo vystudoval již před lety, jak se dále vzdělává, pravděpodobně by se zmínil o školeních sponzorovaných firmou nebo o soukromém studiu jako koníčku. Pokud jde o celoživotní vzdělávání, je to však jen špička ledovce.

Kořeny celoživotního učení

Podle oficiálních dokumentů MŠMT a EU je celoživotní vzdělávání, také zkracované jako CŽV, »celoživotní, všeživotní, dobrovolnou a vnitřně motivovanou« snahou o získání vědomostí z osobních či profesních důvodů. Jako takové nejen zvyšuje možnost sociálního začlenění a podporuje aktivní občanství a osobní rozvoj, ale také zvyšuje konkurenceschopnost a zaměstnatelnost jedince.

Celoživotní vzdělávání spočívá v tom, že do role studenta vstupujeme po celý život a v mnoha různých situacích a tato role není omezena věkem či stěnami třídy. V zásadě jsme studenty života! Tento trend je velmi populární v zemích západního světa, kde také

nacházíme jeho kořeny. Potřeba celoživotního vzdělávání se zde vytvořila v důsledku přeorientování ekonomiky z výroby na služby. Profesionálové nesou větší odpovědnost za své vlastní vzdělávání, takže se mohou dynamicky přesouvat v rámci svých firem i profesního zařazení. Příležitosti k celoživotnímu vzdělávání mají mnoho podob od on-line kurzů po jiné vzdělávací programy pro dospělé, jako je kupříkladu program Executive MBA na University of Pittsburgh. Cílem celoživotního vzdělávání však nemusí být další titul, může mít také méně formální podobu např. přednášek Pittsburgh Executive Series Lecture, které jsou nabízeny anglicky mluvící obchodní komunitě zdarma. Do celoživotního vzdělávání spadá také četba, učení se práci s počítačem doma nebo studium jazyka před cestou do zahraničí.

Hodnota učení pro jedince i společnost

Proč je tedy celoživotní učení důležité? Studie prokázaly, že aktivní podíl na celoživot-

ním učení vede k lepší duševní čilosti, schopnosti myslet »mimo škatulky« a lepšímu duševnímu a emocionálnímu přístupu k životu. Celoživotní učení představuje hodnotu nejen pro vás, ale i pro vaše okolí v osobním i pracovním životě. Pomáhá vám také lépe porozumět svým schopnostem a dovednostem a růst způsobem, který vám nejvíce vyhovuje. V životě se tak »nezaseknete« na jednom místě, ale tvoříte pro sebe novou a zajímavější budoucnost.

Hodnotu v celoživotním učení vidí také firmy, protože jako zaměstnanec získáváte nové dovednosti a snažíte se nezaostat ve svém oboru, což je v dnešní obchodní sféře nezbytné. Firmy také oceňují, že člověk, který se po celý život vzdělává, je schopen růst a přizpůsobovat se. To je zvláště důležité pro zaměstnance, kteří procházejí pozdějšími fázemi své kariéry a chtějí být pro zaměstnavatele zajímaví a atraktivní. Firmy také podporují vnitropodnikové programy celoživotního vzdělávání, které přesahují výcvik v nových dovednostech a mají za cíl přesunout zaměstnance do nových konkrétních pracovních pozic. Nové trendy ve firemních školeních ukazují na investování do »informační gramotnosti« zaměstnanců. To znamená, že znalosti, které získají, jim pomáhají nejen efektivněji vykonávat současnou práci, ale také je motivují a rozvíjejí v souladu s vizí společnosti.

Ptejte se tedy sami sebe, jaké nové věci se učíte. A uspokojuje vás to? Odpovědnost za vlastní učení a hledání nových způsobů růstu vás učiní šťastnějšími, pomůže vám naplno využít svého potenciálu v osobním i pracovní rovině a dá vám život, který vás bude více naplňovat. ■

Belinda Whittaker

ředitelka univerzitních programů
– University of Pittsburgh